

**«Η ΒΙΑ ΣΤΑ ΓΗΠΕΔΑ ΚΑΙ
ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΗΘΗ ΑΘΛΗΣΗ»
υπό 'Αριστοτέλους Χρ. Εὐτυχιάδου.
'Επικ. Καθηγητοῦ Ἱστορίας τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.**

Συχνά διαπιστώνεται ὅτι ἡ φίλαθλη συμπαράσταση στοὺς ἀθλητικούς ἀγωνιστικούς χώρους, κυρίως στὰ γήπεδα, ἐκδηλώνεται μὲ βίαιες ἀντιδράσεις καὶ ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα παραμένει τεταμένη καὶ ἀντιαθλητική. Τὰ αἴτια καὶ οἱ ἀφορμές, οἱ ὁποῖες διαμορφώνουν τὴν κακὴ καὶ βίαιη ψυχολογία τοῦ θεατοῦ, εἶναι διάφορες καὶ ποικίλες, ὅπως οἰκονομικές, ἠθικές, κοινωνικές κ.ἄ. Αὐτές πρέπει νά ἐντοπισθοῦν καὶ νά ἀντιμετωπισθοῦν γιὰ τὴν ἐκτόνωση καὶ ἐξάλειψη τοῦ φαινομένου τῆς βίας στὰ γήπεδα.

Πέρα ἀπὸ τίς ἀνθρώπινες προσπάθειες τῶν διαφόρων φορέων καὶ τὰ λαμβανόμενα προληπτικά ἢ κατασταλτικά μέτρα, ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ καὶ ἡ θεραπεία του ἀνάγεται στὴν πνευματικὴ θεώρηση τῆς ἀληθοῦς ἀθλήσεως καὶ τῆς εἰρηνεύσεως τῶν ἠθῶν, δηλαδή στὸ ὀρθὸ νόημα τῶν ἀγώνων καὶ στὴν ἐπίτευξη τῆς τελείας παιδεύσεως τῶν Γυμναστικῶν Συλλόγων καὶ τῶν μελῶν τους, ἡ ὁποία ἀφορᾷ πρωτίστως καὶ ἀμέσως στὸ ἀληθινὸ φίλαθλο πνεῦμα. Ἡ ἀποδοχὴ καὶ ὁ θαυμασμός τοῦ ὠραίου, τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ ἀληθινοῦ ἐπιτεύγματος τοῦ ἀθλήματος πρέπει νά ὑπερβαίνει τὰ τοπικά καὶ στενά συλλογικά αἰσθήματα τοῦ ὁπαδοῦ - θεατοῦ. Ἡ ἐκτίμηση καὶ ὁ σεβασμός τοῦ ἀθλητικοῦ ἀντιπάλου (ἀνωτέρου, ἴσου ἢ κατωτέρου) εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση ὄχι μόνον γι' αὐτοὺς πού πλαισιώνουν τοὺς ἀθλητικούς χώρους, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς διοργανωτὲς Συλλόγους καὶ γιὰ τοὺς ἀγωνιζομένους. Ἐκφράσεις ὅπως "αἰώνιος ἀντίπαλος" ὑποβιβάζουν τοὺς Συλλόγους καὶ διεγείρουν ἀντιαθλητικά τοὺς ὁπαδοῦς.

Στόν χώρο τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν ἤδη διατυπωθεῖ διὰ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου θέσεις σχετικές μὲ τὸ κοινωνικὸ αὐτὸ θέμα, τίς ὁποῖες ὁ Ἅγιος διετύπωσε στὴν ἐποχὴ πού μόλις εἶχαν ἀρχίσει νά ἰδρύνονται οἱ πρῶτοι Ἀθλητικοὶ Σύλλογοι στὴν Ἑλλάδα. Σύμφωνα μὲ τὸν φωτισμένο καὶ σοφὸ Ἅγιο Ἱεράρχη τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀληθὴς καὶ τελειότερα μὀρφωση τῶν ἰθυόντων, τῶν "ἐπιστημόνων" τῶν Συλλόγων καὶ τῶν "ἐνασκουμένων", τῶν ἀθλουμένων, καθὼς καὶ τῆς ἐν γένει "εὐέλπιδος" καὶ "μουσοτραφοῦς" νεολαίας, δηλαδή τῶν φιλάθλων, ἀποτελεῖ τὸν μίτο τῆς Ἀριάδνης γιὰ τὴν ἐξοδο ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο.

Οἱ προϋποθέσεις τῆς ὀρθῆς ἀθλητικῆς παιδείας, σύμφωνα μὲ τίς ἀντιλήψεις τοῦ σοφοῦ Ἁγίου, ἔχουν ὡς ἀκολούθως :

Χρειάζεται σύμμετρος καὶ "ἀρμονικὴ ἀνάπτυξις τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος" ἐκ μέρους τῶν Γυμναστικῶν Συλλόγων. "Ἡ σωματικὴ γυμνασία καὶ ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις εἰσὶν οἱ δύο πόλοι, περὶ οὓς στρέφεται ἡ τελεία μὀρφωσις καὶ ἡ τελεία ἀγωγή". Ἡ σύσταση τῶν Συλλόγων ἀποσκοπεῖ στὴν ἀνάδειξη τῶν "ἐγγυμαζομένων" σὲ "καλοὺς κάγαθοὺς ἀνδρας" καὶ "νέους ἐναρέτους". Πρέπει δὲ νά ἔχουν ὑπ' ὄψη τους ὅτι ἡ μονομέρεια εἶναι ἐπιβλαβὴς : "ἡ ἄκρα τοῦ σώματος ἀνάπτυξις διὰ τὴν ἀδειάλειπτον ἄσκησιν φθείρει τὴν ψυχὴν", λέγει ἐπαναλαμβάνοντας τὸν Ἀριστοτέλη. Ἀντιθέτως, "ἡ ψυχὴ ἔχουσα ἀνεπτυγμένας τὰς ἑαυτῆς δυνάμεις σωφρονεῖ καὶ ὑγιαίνει καὶ τὰς τοῦ σώματος δυνάμεις σωφρόνως χειρίζεται".

Εἰδικώτερα οἱ Σύλλογοι ἔχουν καθῆκον νά καλλιεργοῦν πνεῦμα ἀδελφοσύνης μεταξύ τῶν μελῶν τους, τῶν ἀθλουμένων καὶ τῶν φιλάθλων διαφορετικῶν Συλλόγων, καὶ ὄχι πνεῦμα ἀντιπαραθέσεως καὶ μίσους : "Ταύτης τῆς ἀρετῆς τὴν ἐπίτευξιν ἐπιδιώκει ὁ Γυμναστικὸς Σύλλογος, ὅστις πρὸς τοῖς ἄλλοις προτίθεται διὰ τῆς συνεχοῦς ὁμιλίας τῶν ἐταίρων νά συσφίγῃ τοὺς δεσμούς τῆς φιλίας καὶ ἀδελφοποιήσῃ τὴν νεολαίαν, νά διασκεδάσῃ τὰς ταπεινάς ἀντιπαθείας καὶ ἀντιζηλείας ... ἀναπτύξῃ τὴν εὐγενῆ ἄμιλλαν, αὐξήσῃ τὴν φιλοτιμίαν ... παρασκευάσῃ ἀνδρας κρατερούς". Ὁ "Σύλλογος ... ἔχει τὸ ἠθικὸν ἐκεῖνο σθένος, δι' οὗ δύναται νά ἰσχύσῃ κατὰ παντός προσκόμματος". Κατὰ τὸν Ἅγιο Ἱεράρχη, αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς κάθε ἀθλητικοῦ Συλλόγου, πού τὸν καθιστᾷ μεγάλο καὶ ἀναγκαῖο, ἡ δὲ "ἐλλειψις τοιούτων Συλλόγων εἶναι ἔνδειξις ἐλλείψεως συναισθήσεως τῆς ἀναγκαιότητος καὶ ἀνυσιγότητος (ἀποτελεσματικότητος) αὐτῶν καὶ μαρτύριον τῆς ἀτελοῦς ἀναπτύξεως, ἧς ἔνεκεν ἀποστεροῦνται ὅλων τῶν προειρημένων ἀγαθῶν τῶν ἐκ τῆς γυμνασίας, ὡς ἀπὸ πηγῆς πολυχεῦμονος (πολυχειμάρρου) καὶ καλλιρροῦ, ἀπορρεόντων".

Τὸ δίκαιο, τὸ ὁποῖο πρέπει νά διέπει κάθε ἐπιστήμη, ἔχει τὴ θέση του στὴν ὅλη ὑπόθεση τῆς ἀθλητικῆς ρυθμίσεως καὶ διεξαγωγῆς ἐκ μέρους τῶν "ἐπιστημόνων" τῆς ἀθλητικῆς ἐπιστήμης, δηλαδή τῶν ἰθυόντων. Ὁ Ἅγιος, ἐπαναλαμβάνοντας τὴν πλατωνικὴ ἀρχὴ "πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης

ἀρετῆς πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται", σαφῶς διδάσκει τὴν ἀπονομή δικαιοσύνης σέ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἀθλήσεως, στοὺς ὁποίους ἀνήκουν ἡ διαίτησις καὶ οἱ κριτές γενικῶς τῶν ἀθλημάτων καὶ τῶν ἀθλητῶν, αἱ ὁποῖα ἀποβαίνουν οἱ κατ' ἐξοχὴν ρυθμιστές τῶν ἀποτελεσμάτων. Ἡ Ἐξασφάλιση τοῦ δικαίου στοὺς ἀθλητικούς χώρους εἶναι παράγοντας εἰρήνης καὶ γαλήνης μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὰ γήπεδα.

Εἶναι ὑψίστης σημασίας ἡ διαμόρφωση τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀτμόσφαιρας τῶν ἀγώνων, ἡ ἀγωγή τῆς ἐπιστήμης", γιὰ τὴν ὁποία ὁμιλεῖ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὴν ὁποία ἐπικαλεῖται ὁ Ἅγιος, διότι χωρὶς αὐτὴν κάθε ἐπιστήμη "εἶναι σῶμα ἀκάθαρτον", πού τρεφόμενο ἐπαυξάνει "τάς κακουχίας του". Πρὸς ἐπίτευξη αὐτοῦ τοῦ ἀθλητικοῦ πνεύματος, ἐκτὸς ἀπὸ τίς ἀνθρώπινες προσπάθειες τῶν παραγόντων, καθίσταται ἀναγκαῖα καὶ ἡ ἐκζήτηση τῆς θείας βοηθείας, τοῦ ὑψηλοῦ προστάτου τοῦ πνεύματος τῶν ἀγώνων. Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος εἶναι ὁ ὑψηλὸς Προστάτης τῶν ἀθλοπαιδιῶν, τῶν Σταδίων καὶ τῶν Γηπέδων, τῶν ἀθλητῶν, τῶν παικτῶν καὶ τῶν φιλάθλων κάθε ἐποχῆς, τοὺς ὁποίους συλλήβδην καθίδρυσε καὶ εὐλόγησε μέ τὸν ἐγκαινιασμό τοῦ δευτέρου, μετὰ τὸν Πανελλήνιο, πρωτοπόρου Γυμναστικοῦ Συλλόγου τῆς Ἑλλάδος, στὴν Κύμη τῆς Εὐβοίας στίς 21 Αὐγούστου 1893 : "Ταύτης τῆς ἀρμονικῆς γυμνασίας τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, τῆς ἐγκαινιζομένης σήμερον ὑπὸ τοῦ συστάντος σήμερον Γυμναστικοῦ Συλλόγου τῆς μουσοτραφοῦς νεότητος, συνήλθομεν νά τελέσωμεν τὰ ἐγκαίνια" .

Ἡ παιδαγωγικὴ ἀντίληψη καὶ παρότρυνση τοῦ σοφοῦ Ἱεράρχη γιὰ τὴν ἀρμονικὴ γυμνασία τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, στὴν ὁποία πρέπει νά ἀποβλέπει ὁλόκληρος ὁ ἀθλητικὸς σύλλογος, καὶ οἱ παῖκτες καὶ οἱ φίλαθλοι, μπορεῖ νά μεταβάλλει τὸ κλίμα τῶν γηπέδων ἀπὸ βίαιο σέ εἰρηνικὸ, ἀπὸ φανατικὸ καὶ ἐκδικητικὸ σέ ἀνεξίκακο καὶ μετριοπαθές, ἀπὸ ἀνάγωγο σέ εὐάγωγο, ἀπὸ ἄδικο καὶ ὑποκειμενικὸ σέ δίκαιο καὶ ἀντικειμενικὸ, ἀπὸ καταστροφικὸ καὶ ἐπιζήμιο σέ οἰκοδομητικὸ καὶ ὠφέλιμο, ἀπὸ ἐχθρικὸ σέ φιλάδελφο, ἀπὸ ἐγωϊστικὸ σέ ἀλλοτροῦστικὸ, ἀπὸ ἀντιπαραθέσεως σέ εὐγενοῦς ἄμιλλας, ἀπὸ ἐπαγγελματικὸ καὶ μεγάλων οἰκονομικῶν συμφερόντων σέ ἀθλητικὸ καὶ φιλότιμο, ἀπὸ ἐθνικῶς ἀδιάφορο σέ πατριωτικὸ, ἀπὸ ὑπόδουλο στὴ βία καὶ στὴν πανουργία σέ ἐλεύθερο καὶ ἐνάρετο, ἀπὸ χυδαιολογικὸ καὶ βωμολοχικὸ σέ ἀξιοπρεπές καὶ ἀγνό, ἀπὸ θλιβερό σέ ψυχαγωγικὸ, ἀπὸ ἀναρχία τῆς μάζας σέ ὑπευθυνότητα προσώπων.